

GAŁINA
PANCA-ZAICEVA

ATKAL MAINĪJUSIES LĪGAVU MODE

**VAI TIEŠĀM IR ARĪ TĀDA?
IZRĀDĀS – JĀ! UN ŠĪ MODE
MAINĀS LĪDZ AR LAIKU. PAR
TĀS PAVĒRSIENIEM UN
JAUNĀKO, VISAKTUĀLĀKO
TENDENCI SPRIEŽ
KONSTANTĪNS BOGOMOLOVS,
IMIDŽA DIZAINERS UN MODES
ANALĪTIĶIS, STARPTAUTISKĀ
MĀCĪBU CENTRA BOGOMOLOV'
IMAGE SCHOOL VADĪTĀJS.**

Viens imidžs ir vajadzīgs, lai saņorētu puisi deju zālē, bet gluži cits, lai atrastu vīru. Daudzas meitenes nejūt šo atšķirību un, ieraugot piemērotu objektu, apjūk, kādus signālus raidīt – sekss vai *laulība*. Viņas nesaprot, bet te vēl mamma iejaucas: «Skaties, nepalaid garām!» Kādu signālu vajag raidīt apkārtējai pasaulei, lai veiksmīgi apprecētos? Kā uzvesties?

Ikvienas vēsturiskais periods prasa no meitenes kaut ko citu. Un arī prinči dažādos laikos ir dažādi. Ieskatīsimies nesenā pagātnē! 20. gadsimta 50. gadi. To gadu prinči ir galvaspilsētā dzivojoši

pazīstami sportisti, zinātnieki vai aktieri. Meitenēs viņi galvenokārt novērtēja augstāko izglītību, intelektu. Filmā *Maskava asarām netic* ir ironiska un ļoti reālistiska epizode – Ludmila, galvenās varones draudzene, sapņo par veiksmīgu apprečēšanos un prāto, ar ko piesaistīt ligavaini, pielaiko dažādus tēlus un saka: «Superīga profesija – māksliniece modeletāja, bet bez sagatavošanās te galā netikt.» Un stāsta, ka apgūst kīmiķa-tehnologa profesiju. Tolaik vīrieši deva priekšroku intelligentu statusa profesiju pārstāvēm. Meitenes ar augstāko izglītību (labāk – ne tehnisku) bija pieprasītas un centās strādāt zinātniski pētnieciskajos institūtos. Rūpniecības maksāja vairāk, taču ZPI vīrieši bija gudrāki un patikamāki sarunbiedri. Tendence *inteligenta un ar diplomu* Padomju Savienībā ilga no 50. gadiem līdz 80. gadu otrajai pusei.

Kas notika pēc tam?

Nāca *perestroika*, un izmaiņas notika ne tikai ekonomikā, bet arī apzinā.

Meitenes sagribēja precēties ar bagātiem uzņēmējiem. Deviņdesmitajos gados bizness bija džungļu limenī, uzņēmēji valkāja aveņsārtas žaketes un lietoja peidžerus – ja kāds vēl atceras, kas tas tāds ir. Izaicinoši gājieni un dižošanās viņiem bija dzīves sastāvdaļa: kuram pulkstenis dārgāks, mašīna lieļāka, dzīves draudzene garāka un slaidāka. Un ligavu vidū uzradās tendence – *es esmu modele!*

Tik daudz modeļu skolu kā postpadomju telpā nebija nekur pasaulē. Neiedomājami daudz meiteņu pozicionēja sevi kā modeles. Un tālaika uzņēmēji – krievi, ukraini, latvieši, lietuvieši *biezīe* – lepni pazīnoja: «Mana draudzene ir modele.» Un labprāt precējās ar skaistulēm, kuru proporcijas bija 90-60-90. Tā laika biznesam nebija vajadzīgs ipašs intelekts, uzņēmējiem svarīga bija psihoseksuālā pašapliecināšanās. Un garkājaina modele tam bija lieliski piemērota.

Modeļu popularitāte ir 90. gadu fēmens visā pasaule. Vairāk neko tādu es modes vēsturē neesmu manījis. Mēles

VĪRIEŠI DEVA PRIEKŠROKU INTELIGENTU STATUSA PROFESIJU PĀRSTĀVĒM. TENDENCE *INTELIGENTA UN AR DIPLOMU PADOMJU SAVIENĪBĀ ILGA NO 50. GADIEM LĪDZ 80. GADU OTRAJAI PUSEI.*

KADRIS NO FILMAS
«MASKAVA ASARĀM NETIC»

zvaigznes Linda Evandželista, Naomi Kempbela, Klaudija Šifere popularitātes ziņā aizēnoja Holīvudas zvaigznes. Viņas valdīja žurnālu lappusēs, viņas intervjēja. Taču totāla vēlēšanās izskatīties kā modelei un uz šī pamata veidot ģimenes laimi bija raksturīga tikai postpadomju telpas iedzīvotājām.

Atceros, kā 90. gadu vidū kāds no maniem piepeši bagātību ieguvušajiem kursabiedriem žēlojās: «Man patīk Sofija, bet es nevaru rādīties ar viņu sabiedrībā! Viņa taču ir resnai! Viņu saistīja maza auguma apalītes, taču līdzi viņš visur vadāja neiedomājamīgi garu un kaulainu modeļi.

Jā, 90. gados vīrietis gāja līdzās meitenei, kas bija galvas tiesu par viņu garāka, un raidīja pasaulei ziņu: «Nevis es esmu mazīš, bet mana draudzene ir modele!»

KALUDIJA ŠIFERE

Un kas notika pēc tam?

Modeļu tendence izsīka gadsimta sākumā, kad nākamās paaudzes uzņēmēji vecumā 39+ sāka aizdomāties par precībām. Bijā pienākusi jaunu ligavu mode. Turīgi vīrieši sāka izvēlēties par draudzenēm un sievām dziedātājas, lai ar viņu starpniecību pieskartos popularitātei un iegūtu svešas slavas atblāzmu. Lai cik tev pašam būtu miljonu, žurnāli par tevi katru dienu nerakstīs. Un uzņēmējās Prigožins apprec dziedātāju Valēriju, bet naftas biznesa līdzīpašnieks Čistjakovs – vieglprātīgo Glikozi, kura pēc kāzām zaudē visu savu lielisko pārdrošību un kļūst pieklājīga kā jau visas precētas sievietes.

Neiedomājamu popularitāti gadsimta sākumā ieguvā tādi projekti kā *Talantu fabrika*. Vairums tamlīdzīgu šovu daļīnieču lielākoties nevis tiecās pēc skatuves, bet gan gribēja veiksmīgi apprečēties, ko arī lieliski panāca. Modē nāca lieli zvaigžņu burziņi, kur nauda un slava varēja viena otru atrast.

Bet kāpēc gadsimta sākuma *prinči* izvēlējās par sievām tieši dziedātājas, nevis, piemēram, *kinoaktīreses?*

Mans pieņēmums – kino tomēr ir intelektuālāks žanrs nekā estrāde. Estrādē, lai gūtu panākumus, dziedātājai pietiek

**ESTRĀDES
ZVAIGZNĪTE NE UZ KO
NEPRETENDĒ, VIŅA IR
TĀDA MEITENĪTE
LALINĀTĀJA,
VIENKĀRŠA, JAUTRA.
VIŅA NENOMĀC UN
VISU LAIKU IR
REDZAMA – UZ
SKATUVES
UN TELEVIZORĀ.**

ar efektīgu izskatu, sintezatoru un labu fonogrammu. Aktrisei ir vajadzīga vismaz kaut kāda izglītība. Bet potenciāļiem gadsimta sākuma ligavaiņiem pēc tā vēl nebija pieprasījuma. Un arī slavas un spožuma pēcpadomju telpas aktrisēm bija pamaz, tāpēc ka gan toreiz, gan arī tagad labas filmas tiek uzņemtas reti un šīs skaistules rāda tikai festivālu viesiem.

Turpretī estrādes zvaigznīte ne uz ko nepretendē, viņa ir tāda meitenīte lalinātāja, vienkārša, jautra. Viņa nemomāc un visu laiku ir redzama – uz skatuvēs un televizorā.

Gadsimta sākumā meitenes izglītība un intelekts kļuva par traucēkli, nevis ceļu uz laimīgu laulību. Bet kas notiek nākamajā desmitgadē?

Sākas jauns laikmets, un līdz ar to arī jauna sociāla tendence – cilvēki, sasnieduši zināmu turīguma līmeni, sāka ieeguldīt ne vien materiālos, bet arī intelektuālos izgājenos. Viņi devās uz operu, iemācījās Macujeva vārdu, pakarināja kabinetā gleznas, aizbrauca uz Tibetu, ieraudzīja tur dalailamu un pat pārmija ar viņu pāris vārdu. Modē nāca inteliģentums. Izrādīties ar *Rolex* pulksteņiem – tā ir vakardiena. Tagad ir moderni apjautāties sarunbiedram: «Kā jums patik Hibla Gerzmava?», iepriekš iekālot dziedātājas vārdu, un tad ar ļaunu prieku noskatīties, kā viņš cenšas atbildēt, taču viņam operas dīvas vārda vietā sanāk nepiekļājīga ātrruna.

Es ironizēju, taču tai pašā laikā no sirds apsveicu šo tendenci, tāpēc ka intelektuālā izrādišanās ir lipīga, un cilvēks, kurš sācis krāt glezñas, lai neatpaliktu no draugiem, piepeši aizraujas ar šo proce-

su, sponsorē māksliniekus, apmeklē galerijas, un viņam par to ar kādu ir jāaprunājas. Un ar ko tad vēl, ja ne ar sievu?

Nez kāpēc prātā nāk Šnura dziesma: «Serjoga mani aizveda uz van Goga izstādi. Tur bija daudz čiksu, un nervi kā tauvas.»

Jā, *labutēni* ir precīzs laikmeta attēlojums: «Man nevajag jahtas, man nevajag briljantu, es noīrēju būdiņu un gleznoju!» 2018. gada ligavas PR pašreklāmas leģenda: «Es mācos Sorbonā mākslas fakultātē, mazliet gleznoju, šo to rakstu un satiekos ar saviem draugiem – *botāniķiem*.» Tāda dzīves nostāja meitenei dod daudz vairāk izredžu apprecēties nekā *vitoni* un *labutēni*. Mana pažīna aizsūtīja meitu mācīties universitātē Londonā. Meita aizbrauca, visa tērpuses zīmolos, ar *birkinsonu* rokā. Pēc pusgada atbrauca uz Ziemassvētkiem, un mamma viņu nepazina: «Ak kungs, tu taču esi īsta kalponite!» Meitene bija ģerbusies kedās, kreklīnā ar apdruku, kaut kādās biksēs, viss lēts

un neseksīgs. Meita atbild: «Mammu, es tur vienīgā biju ar *birkinu*.» Malacis – viņa ir uzķērusi laikmeta tendenci un ieklāvusies kopīgajā plūsmā. Tagad ir moderni lasīt vai vismaz stāpīt sev lidzi caurspīdīgā maisiņā divus Ļeva Tolstoja romānu: *Karš un miers* un *Anna Karenīna*.

Kāpēc tieši šos romānus?

Abos romānos autors pauž savu *vienkāršošanās* filozofiju – vajag dzīvot vienkārši! Tolstoja greznības, mantu kulta noliegums, apzinātais, nevis piešpedu (nepatikšanu dēļ) *daunshiftings*, kad notiek dzīves limeņa pazemināšana, ir nācis modē. Visas alternatīvās kultūras parādības, ieskaitot tiekšanos pēc vienkāršības, lieliski var pārdot. Turklat par bargu naudu! Un meitene nopērk divriteni...

...automašīnas vērtībā.

Jā, var jau būt, taču pat visdārgākajā divritenī nav *leksusa* patosa. Patoss ir pazudis. To ir nomainījis ekostils, intelektuālisms, apgarotība. Šodien piepra-

Vai atceraties, cik strauji savu tēlu mainīja krievu dziedātāja **JŪLIJA SAVIČEVA** pirms kādiem desmit gadiem? Viņa sāka karjeru, pateicoties lieliskajam producentam Maksam Fadejevam, kā ruda bestija, spilgtā un nebēdnīga. Un piepeši 2009. gadā viņas unikālais tēls pārvērtās visparastākajā – garas cirtas un tēri Bārbijas stilā. Redzot tādu metamorfozi, kas notiek dziedātājas vai aktrises popularitātes

viļņa virsotnē un ko nenosaka nekādi ārēji iemesli, varu pieņemt, ka viņai ir pienācis laiks iziet pie vīra. Un labsirdīgais producents neiebilst pret viņas imidža maiju, jo izredžu uz veiksmīgu laulību pieklājīgai meitenei ir vairāk nekā rudajai bestijai. 2014. gadā pārveidotā Savičeva beidzot apprecējās ar komponistu Aleksandru Aršinovu, ar kuru bija pazīstama kopš 2003. gada.

sīta ir laba māte, sabiedrības rota un kompanjone, kura prot uzturēt sarunu, un tas viss vienā personā. Ar silikonu vien, kā 90. gados, vai logotipiem un briljantiem kā gadsimta sākumā tagad nepietiek, lai spīdētu. Tas mani priečē. Interesants aspekts – 90. gados modele bija profesija. Gadsimta sākumā dziedātāja – arī profesija. Bet mūsu eko meitene mācās. Tā nav profesija, tas ir dvēseles stāvoklis, process.

Ja atskatāmies atpakaļ – kādas sieviešu profesijas ir bijušas iekārojamas vīriešu acīs? Tā, lai viņa nosauktu savu profesiju, un viņš tūlit pat sajūsmā sastingtū.

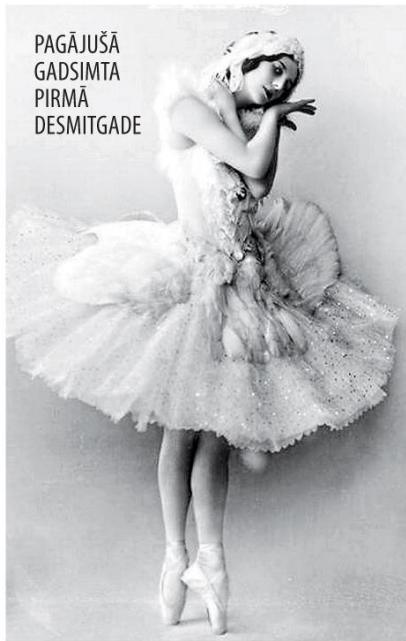
Sajūsmā sastingtū... Pagājušā gadsimta pirmajā desmitgadē vīrieši sapņoja par balerīnu: Anna Pavlova, Tamāra Karsavina, Olga Spesivceva... Viņa ir vientuļa, neprecējusies, mūžīgā miljotā, tāla un daiļa.

20. gados modē nāca kinoaktrise, precīzāk, Holivudas zvaigzne. Pie viņām piederēja Grēta Garbo, Mērija

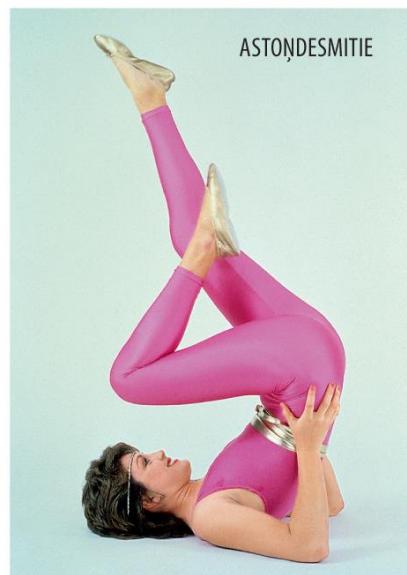

INTELEKTUĀLĀ IZRĀDĪŠANĀS IR LIPĪGA, UN CILVĒKS, KURŠ SĀCIS KRĀT GLEZNAS, LAI NEATPALIKTU NO DRAUGIEM, PIEPEŠI AIZRAUJAS AR ŠO PROCESU, SPONSORĒ MĀKSLINIEKUS, APMEKLĒ GALERIJAS, UN VIŅAM PAR TO AR KĀDU IR JĀAPRUNĀJAS. UN AR
► KŌ TAD VĒL, JA NE AR SIEVU?

STILA SKOLA

20. GADOS MODĒ NĀCA KINOAKTRISE, PRECĪZĀK, HOLIVUDAS ZVAIGZNE. PIE VINĀM PIEDERĒJA GRĒTA GARBO, MĒRIJA PIKFORDA, LILIĀNA GIŠA. 40. GADOS OKEĀNA ABĀS PUSĒS UZ NEILGU LAIKU POPULARITĀTI IEGUVA VIENKĀRŠAS MEITENES – MEDMĀSAS, MAŠĪNRAKSTĪTĀJAS VAI SKOLOTĀJAS – TĒLS, KURA GAIDA MĪŁOTO PĀRNĀKAM NO KARA.

Pikforda, Liliāna Giša. 40. gados okeāna abās pusēs uz neilgu laiku popularitāti ieguva vienkāršas meitenes – medmāsas, mašīnrakstītājas vai skolotājas – tēls, kura gaida mīļoto pārnākam no kara.

Padomju Savienībā viņas tēlu uz ekrāna iemiesoja Ludmila Ceļikovska – vienkārša, smējīga meitene punktainā kleitīnā ar kuplām piedurknēm.

50. un 60. gadi – neapsaubāmi stjuarte, sieviete debesis. Lai klūtu par stjuarti, tolaik meitenēm vajadzēja izturēt no-pietnu atlasi. Lidmašīnas salonā viņas pastāvīgi nēsāja korsetes, augstus papēžus, izskatījās gluži kā izkāpušas no mo-

des žurnāla. Turklat strādāja tā, ka tik turies. Stjuarts taču ir izteikti vīrišķiga profesija. Nodeva šī tēla popularitātei bija filma *Vēlreiz par milētību* ar Tatjānu Doronīnu stjuartes lomā.

70. gados popularitātes zenītā atradās daiļslidotāja. Zvaigzne bija nolaidsies uz zemes. Viņa vēl aizvien ir tāla, taču ieguvusi ķermenī, viņa kustas, viņa ir spēcīga un veikla. Daudzi vēl atceras Irinu Rodnīnu vai leģendāro *individualisti* Katarīnu Vitu. 80. gados – droši vien aerobikas trenere. Pienāk maitu un supervaroņu laiks. Tās ir to gadu Šera un Madonna – abas muskuļainas, enerģiskas, mērķtiecīgas. Viņas atrod sevi dažādās profesijās. Un par

visa ķermeniskā kulta apoteozi kļuva 90. gadu modeles.

Cik interesanti – no sapņu sievietes tēla pamazām izgaist cēlums un romantisms. Sapņu sieviete iegūst miesisku veidolu un nolaižas un zemes.

Un atkal atdzimst mūsu desmitgadē. Viņa pagaidām neievēro, ka viņai aug meita, kura noteikti nodos savu mammu un tieksies nevis pēc cēlā, bet pēc materiālā, pēc spīdīgā un spilgtā, tikai jau kādā citā līmenī. Bet, lai kā mainītos līgavu mode, pasaule ir mīlestība, pār kuru tendencēm nav varas. ●